

ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ
ул. Стари шор 47, 22000 Сремска Митровица

e-mail: info@zdravlje-sm.org.rs
web: www.zdravlje-sm.org.rs

Тел: 022/610-511

Тел/Факс: 022/636-509

Жиро рачун: 840-209667-75

АНАЛИЗА ЗДРАВСТВЕНОГ СТАЊА СТАНОВНИШТВА СРЕМСКОГ ОКРУГА ЗА 2017. ГОДИНУ

Завод за јавно здравље Сремска Митровица представља регионалну установу Сремског округа, која прати и анализира здравствено стање становништва, као и рад здравствених установа и организацију здравствених служби у Сремском округу, а све у складу са законском регулативом.

У припреми ове анализе коришћени су подаци добијени редовном здравствено статистичком евиденцијом, односно на основу статистичких извештаја које здравствене установе достављају Заводу за јавно здравље Сремска Митровица.

Анализа здравственог стања становништва Срема у 2017. години указује на то да је здравствено стање детерминисано актуелним демографским, географским, културним и традиционалним специфичностима, које различитим механизмима утичу на здравље становништва.

Још увек доминирају хронична незаразна обољења, имајући у виду недовољно развијену свест грађана о значају превенције истих обољења, за које су одговорни у већини случајева доприноси ризико фактори а који су резултат навика и понашања који утичу на здравље. Ти фактори су: пушење, неправилна исхрана, физичка неактивност, гојазност и др. Све то указује на сталну потребу мултисекторске сарадње унутар целог друштва, потребу спровођења свих активности из области промоције здравља, јер промоција здравља захтева координирану акцију свих заинтересованих страна: републичке владе, здравственог, социјалног, економског и других сектора, невладиних и добровољних организација, локалних власти, индустрије, привреде и мас медија. Здравствена заштита је оријентисана према пацијенту као и очувању и унапређењу здравља становништва, а брига за здравље је обавеза целокупне заједнице.

Промоција здравља, здравствено стање становништва као и све активности на његовом унапређењу, превазилазе здравствену заштиту у смислу да постају тема за ствараоце политике у свим секторима и на свим нивоима и на тај начин подстичу све одговорне чиниоце да буду свесни последица које њихове одлуке могу имати по здравље као и да прихвате одговорност за здравље. Анализа здравственог стања становништва представља један од најрелевантнијих аргумената за евалуацију ефикасне имплементације здравствене политике, али и дефинисаних стратешких опредељења у здравственом и другим секторима у заједници.

Демографски показатељи

Становништво мења своја структурна обележја под утицајем бројних фактора, и као таква динамична појава стално се креће. Природно кретање становништва подразумева промене у укупном броју становника као последица рађања (наталитет) и умирања (морталитет). Број рођених је позитивна, а број умрлих негативна компонента кретања становништва.

Један од основних показатеља демографске ситуације једне територије је **број становника**. Сремски округ је територија са 302.929 становника (процена 2016. године, демографија, ИЗЈЗ Србије Батут).

Важан индикатор старосне структуре је и **зрелост становништва** која говори о процентуалном учешћу особа старих више од 65 година у укупној популацији и уколико је већа од 10%, становништво је врло старо (према критеријумима Уједињених нација). На територији Сремског округа, према овим критеријумима, становништво је изразито старо и учешће у укупној популацији, категорије старије од 65 година је 18,5%.

Наталитет или рађање представља број живорођене деце на 1000 становника на једној одређеној територији у току календарске године. Стопа наталитета је ниска.

Општа стопа **морталитета** представља број умрлих на једној територији на 1000 становника и сматра се високом ако је њена вредност изнад 12‰. На територији Сремског округа, израчуната стопа за 2017. годину износи 13,9‰.

За анализу природног кретања становништва користи се и **стопа природног прираштаја** и представља разлику између броја живорођених и умрлих у одређеном временском периоду на једној територији, изражену на 1000 становника. За 2013. годину, за Сремски округ износи - 5,3.

Према подацима Републичког Завода за статистику, 2013. година, расположиви подаци су за очекивану дужину живота за период 2011.-2013. године, и то за мушки пол је 71,9 година, а за женски пол је 77,2.

Табела број 1- Број порођаја према здравственој установи и месецима

У 2017. години, укупан број порођаја на територији Сремског округа, био је 1.459, и то у Општој болници Сремска Митровица. У табели број 1 приказан је и број порођаја по месецима у току године.

Округ/ Назив установе	Укупно	Јан	Феб	Мар	Апр	Мај	Јун	Јул	Авг	Сеп	Окт	Нов	Дец
Општа болница													
Сремска Митровица	1459	112	113	116	127	117	133	136	144	108	123	119	111
Сремски округ	1459	112	113	116	127	117	133	136	144	108	123	119	111

Тел: 022/610-511

Тел/Факс: 022/636-509

Жиро рачун: 840-209667-75

На територији Сремског округа, у 2017. години, укупан број рођене деце је 1.465. Сви порођаји су обављени у Општој болници Сремска Митровица. Од тога је 1.461 живорођених, а 4 бебе су мртворођене. Табела број 2 приказује стање по месецима током целе године.

Табела број 2 - Број рођене деце према здравственој установи и месецима

Округ/ Назив установе	Укупно	Јан	Феб	Мар	Апр	Мај	Јун	Јул	Авг	Сеп	Окт	Нов	Дец
Општа болница Сремска Митровица	1465	113	113	117	127	118	133	138	144	108	123	120	111
Живорођено	1461	112	112	117	127	118	133	138	144	107	123	119	111
Мртворођено	4	1	1	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0

Укупан број породиља у 2017. години на територији Срема је 1.459, и то у Општој болници Сремска Митровица, табела број 3.

Табела број 3 - Број породиља према здравственој установи и старосним групама

Здравствена установа	Узраст							
	До 15	16-19	20-29	30-39	40-44	45-49	50+	Укупно
Општа болница Сремска Митровица	4	73	803	548	31	0	0	1459
Сремски округ	4	73	803	548	31	0	0	1459

Када се анализирају прекиди трудноће, било их је у 2017. години 284, од тога 258 у Општој болници Сремска Митровица и 26 прекида у Дому здравља Рума (табела број 4).

Табела број 4 - Прекиди трудноће

Сремски округ 2017. година	Број прекида трудноће
Укупно	284
Општа болница Сремска Митровица	258
Дом здравља Рума	26

Морталитет (умирање) и **морбидитет** (обољевање) су негативни показатељи здравственог стања становништва, и веома су значајни приликом израде ове анализе.

МОРТАЛИТЕТ

Морталитет је негативна компонента природног кретања становништва. Стопа морталитета је важан показатељ здравственог стања становништва и представља резултат деловања биолошких, економских и здравствених фактора. Такође, кретање стопе морталитета, уз морбидитет, служи за оцену ефикасности здравствене заштите, као и здравствене и социјалне политике земље.

Водећи узроци смрти одраслог становништва у Сремском округу у 2017. години су:

- Болести система крвотока (I) (49,62%)
- Тумори (C) (20,14%)
- Болести жлезда са унутрашњим лучењем, исхране и метаболизма (E) (6,75%)
- Душевни поремећаји и поремећаји понашања (F) (4,79%)
- Болести система за дисање (J) (4,43%)
- Болести нервног система (G) (4,08%)
- Болести система за варење (K) (2,80%)
- Симптоми, знаци и патолошки клинички и лабораторијски налази (R) (1,85%)
- Болести мокраћно-полног система (N) (1,80%)
- Други спољни узроци повређивања (X) (0,97%)

Најређи узроци смртности су:

- Повреде, тровања и последице деловања спољних фактора (S) (0,02%)
- Урођене наказности, деформације и хромозомске ненормалности (Q) (0,02%)
- Стања у порођајном периоду (P) (0,02%)
- Други спољашњи узроци повређивања (Y) (0,21%)
- Заразне болести и паразитарне болести (A) (0,24%)
- Болести коже и болести поткожног ткива (L) (0,28%)

ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ
ул. Стари шор 47, 22000 Сремска Митровица

e-mail: info@zdravlje-sm.org.rs
web: www.zdravlje-sm.org.rs

Тел: 022/610-511

Тел/Факс: 022/636-509

Жиро рачун: 840-209667-75

Табела број 5 - Структура морталитета у Сремском округу

АНАЛИЗА МОРТАЛИТЕТА У СРЕМУ	2013.		2014.		2015.		2016.		2017.	
	број	%	број	%	број	%	број	%	број	%
Узроци умирања(према групама болести)										
Болести система крвотока (I)	2118	54,56%	1875	51,38%	1905	47,58%	1880	47,09%	2094	49,62%
Тумори (C)	833	21,46%	813	22,28%	866	21,63%	885	22,17%	850	20,14%
Симптоми, знаци и патолошки клинички и лабораторијски налази (R)	168	4,33%	177	4,85%	152	3,80%	72	1,80%	78	1,85%
Болести система за дисање (J)	164	4,22%	135	3,70%	168	4,20%	147	3,68%	187	4,43%
Болести система за варење (K)	98	2,52%	112	3,07%	133	3,32%	121	3,03%	118	2,80%
Повреде, тровања и последике деловања спољних фактора (S)	1	0,03%	1	0,03%	5	0,12%	0	0,00%	1	0,02%
Болести жлезда са унутрашњим лучењем (E)	106	2,73%	158	4,33%	288	7,19%	268	6,71%	285	6,75%
Болести нервног система (G)	96	2,47%	96	2,63%	121	3,02%	142	3,56%	172	4,08%
Повреде, тровања и последике деловања спољних фактора (T)	3	0,08%	2	0,05%	1	0,02%	0	0,00%	0	0,00%
Болести мокрајно- полног система (N)	43	1,11%	51	1,40%	48	1,20%	69	1,73%	76	1,80%
Други спољашњи узроци повређивања (X)	82	2,11%	71	1,95%	68	1,70%	66	1,65%	41	0,97%
Други спољашњи узроци повређивања (Y)	12	0,31%	10	0,27%	5	0,12%	9	0,23%	9	0,21%
Заразне болести и паразитарне болести (A)	17	0,44%	7	0,19%	11	0,27%	14	0,35%	10	0,24%
Тумори и болести крвотворних органа и поремећаји имунитета (D)	18	0,46%	10	0,27%	18	0,45%	20	0,50%	23	0,55%
Душевни поремећаји и поремећаји понашања (F)	63	1,62%	77	2,11%	155	3,87%	232	5,81%	202	4,79%

ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ
ул. Стари шор 47, 22000 Сремска Митровица

e-mail: info@zdravlje-sm.org.rs
web: www.zdravlje-sm.org.rs

Тел:022/610-511

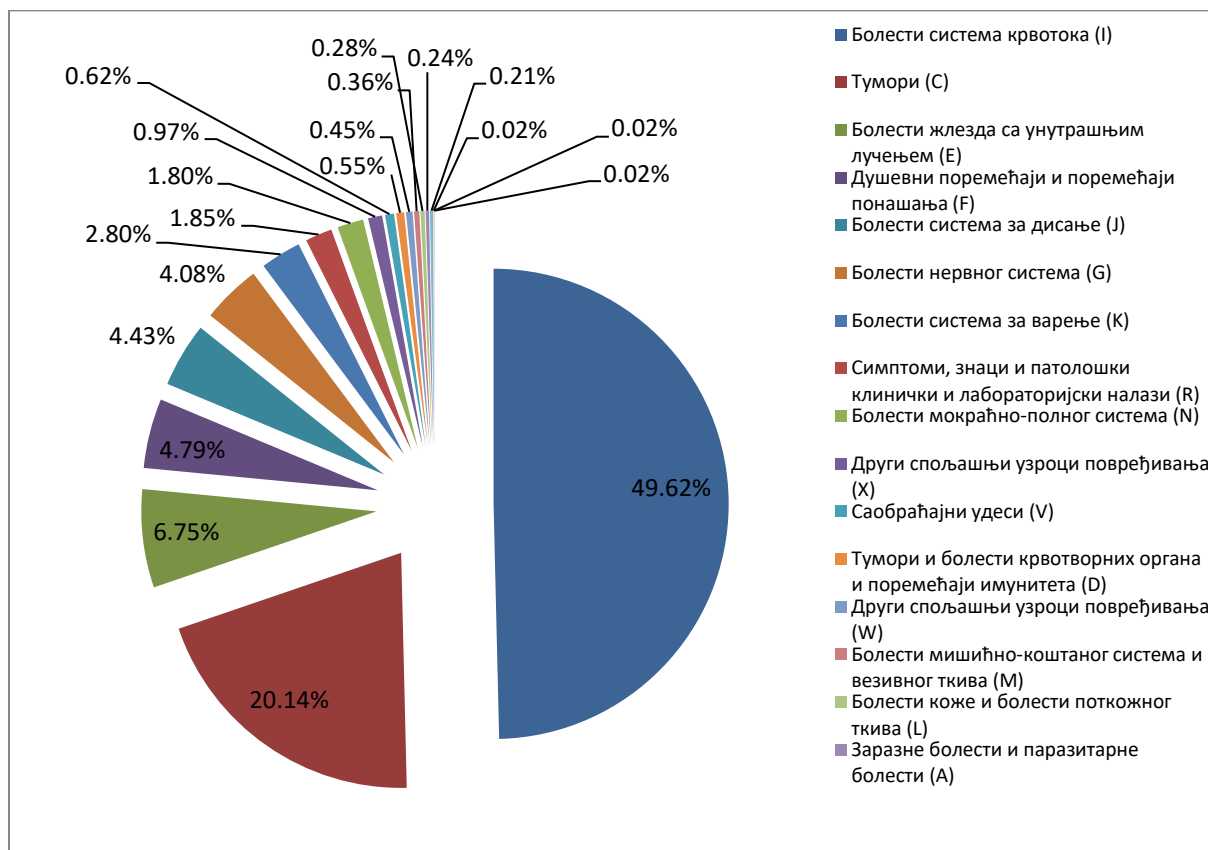
Тел/Факс:022/636-509

Жиро рачун: 840-209667-75

Други спољашњи узроци повређивања (W)	15	0,39%	18	0,49%	16	0,40%	16	0,40%	19	0,45%
Болести мишићно-коштаног система и везивног ткива (M)	3	0,08%	4	0,11%	9	0,22%	5	0,13%	15	0,36%
Болести коже и болести поткожног ткива (L)	4	0,10%	7	0,19%	5	0,12%	7	0,18%	12	0,28%
Стања у порођајном периоду (P)	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	1	0,02%
Саобраћајни удеси (V)	34	0,88%	20	0,55%	29	0,72%	34	0,85%	26	0,62%
Фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здравственом службом (Z)	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	1	0,03%	0	0,00%
Болести изазване другим паразитима (B)	4	0,10%	5	0,14%	1	0,02%	4	0,10%	0	0,00%
Урођене наказности, деформације и хромозомске ненормалности (Q)	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	1	0,02%
укупно:	3882	100%	3649	100%	4004	100%	3992	100%	4220	100%

Анализирајући структуру морталитета уочава се већи проценат умрлих од кардиоваскуларних болести као и од болести система за дисање. Процент умрлих од малигнитета, као и од болести система за варење је мањи у односу на претходну годину. Група болести - Симптоми, знаци и патолошки клинички и лабораторијски налази - има исти проценат умрлих и у 2016. и у 2017. години.

Графикон број 1. - Структура морталитета у Сремском округу за 2017. годину

ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ
ул. Стари шор 47, 22000 Сремска Митровица

e-mail: info@zdravlje-sm.org.rs
web: www.zdravlje-sm.org.rs

Тел:022/610-511

Тел/Факс:022/636-509

Жиро рачун: 840-209667-75

У 2017. години највећи број становника Сремског округа умро је од хипертензије 10,52%, затим од инфаркта мозга 9,34%, обољења срчаног мишића 9,22%, карцинома душника и плућа 4,67%, недовољне функције срца 4,36%, хроничне исхемијске болести срца 3,86% и акутног инфаркта 3,13%.

Табела број 6 - Структура морталитета по дијагнозама

Шифра	Број	Процент
I10	444	10,52%
I63	394	9,34%
I42	389	9,22%
C34	197	4,67%
I50	184	4,36%
I25	163	3,86%
I21	132	3,13%
E10	114	2,70%
E11	97	2,30%
G30	97	2,30%
I70	95	2,25%
J44	77	1,82%
C50	76	1,80%
F01	72	1,71%
F03	65	1,54%
Остало	1624	38,48%
Укупно	4.220	100,00%

Табела број 7 - Најчешће болести као узроци смртности по полу у Сремском округу:

Шифра	мушко		женско		Укупно број	Укупно проценат
	Број	Процент	Број	Процент		
I10	188	4,45%	256	6,07%	444	10,52%
I63	155	3,67%	239	5,66%	394	9,34%
I42	158	3,74%	231	5,47%	389	9,22%
C34	147	3,48%	50	1,18%	197	4,67%
I50	88	2,09%	96	2,27%	184	4,36%
I25	63	1,49%	100	2,37%	163	3,86%
I21	78	1,85%	54	1,28%	132	3,13%
E10	57	1,35%	57	1,35%	114	2,70%
E11	38	0,90%	59	1,40%	97	2,30%
G30	35	0,83%	62	1,47%	97	2,30%
I70	33	0,78%	62	1,47%	95	2,25%
J44	50	1,18%	27	0,64%	77	1,82%
C50		0,00%	76	1,80%	76	1,80%
F01	21	0,50%	51	1,21%	72	1,71%
F03	27	0,64%	38	0,90%	65	1,54%
Остало	927	21,97%	697	16,52%	1624	38,48%
Укупно	2.065	48,93%	2.155	51,07%	4.220	100,00%

Структура морталитета по полу у Сремском округу говори да је женски пол доминантан код морталитета у већем броју почетних дијагноза: хипертензије 6,07%, инфаркта мозга 5,66%, обољења срчаног мишића са 5,47%, недовољне функције срца 2,27%, хроничне исхемијске болести срца 2,37% и шећерне болести 1,40%. Морталитет мушког пола је доминантнији када су у питању карцином душника и плућа 3,48%, акутни инфаркт 1,85% и хронична опструктивна болест плућа 1,18%.

Графикон број 2. - Сремски округ

У структури општег морталитета особе мушког пола заступљене су са 51,07% учесталости а женски пол је заступљен у проценту од 48,93%.

Табела број 8 - Најчешће болести као узроци смртности у Сремском округу у 2017. години из групе кардиоваскуларних болести:

Шифра	Број	Процент
I10	444	21,20%
I63	394	18,82%
I42	389	18,58%
I50	184	8,79%
I25	163	7,78%
I21	132	6,30%
I70	95	4,54%
I61	49	2,34%
I20	40	1,91%
I69	29	1,38%
I46	28	1,34%
I49	17	0,81%
I48	15	0,72%
I35	14	0,67%
I67	13	0,62%
Остало	88	4,20%
Укупно	2.094	100,00%

Водећи узроци смртности из групе кардиоваскуларних болести у Сремском округу су: хипертензија (21,20%), инфаркт мозга (18,82%), обољење срчаног мишића (18,58%), недовољна функција срца (8,79%), хронична исхемијска болест срца (7,78%), акутни инфаркт срца (6,30%) и атеросклероза (4,54%).

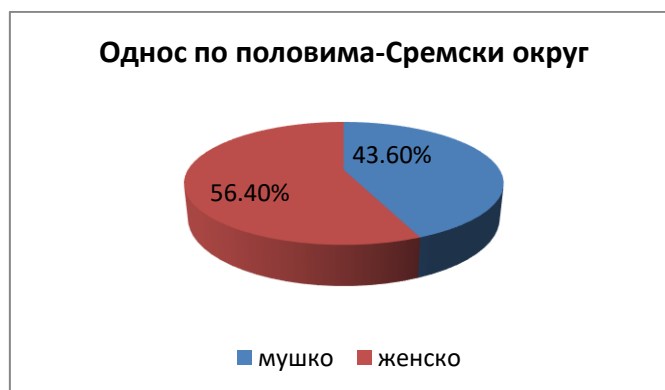

Табела број 9 - Морталитет - кардиоваскуларне болести по полу/Сремски округ

Шифра	мушко		женско		Укупно број	Укупно Процент
	Број	Процент	Број	Процент		
I10	188	8,98%	256	12,23%	444	21,20%
I63	155	7,40%	239	11,41%	394	18,82%
I42	158	7,55%	231	11,03%	389	18,58%
I50	88	4,20%	96	4,58%	184	8,79%
I25	63	3,01%	100	4,78%	163	7,78%
I21	78	3,72%	54	2,58%	132	6,30%
I70	33	1,58%	62	2,96%	95	4,54%
I61	28	1,34%	21	1,00%	49	2,34%
I20	18	0,86%	22	1,05%	40	1,91%
I69	18	0,86%	11	0,53%	29	1,38%
I46	15	0,72%	13	0,62%	28	1,34%
I49	11	0,53%	6	0,29%	17	0,81%
I48	8	0,38%	7	0,33%	15	0,72%
I35	6	0,29%	8	0,38%	14	0,67%
I67	5	0,24%	8	0,38%	13	0,62%
Остало	41	1,96%	47	2,24%	88	4,20%
Укупно	913	43,60%	1.181	56,40%	2.094	100,00%

Што се тиче полне структуре морталитета од кардиоваскуларних обољења, као најчешћег узрока смртности у 2017. години, учева се нешто већи проценат умирања женске популације од кардиоваскуларних болести 56,40%, док је мушка популација заступљена са 43,60%.

Графикон број 3. - Однос полова/ умрли од кардиоваскуларних болести Сремски округ

У структури општег морталитета у Срему, женска популација је заступљена са 56,40%, а мушка популација са 43,60%.

ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ
ул. Стари шор 47, 22000 Сремска Митровица

e-mail: info@zdravlje-sm.org.rs
web: www.zdravlje-sm.org.rs

Тел:022/610-511

Тел/Факс:022/636-509

Жиро рачун: 840-209667-75

Анализирајући морталитет од малигну обобољња, закључује се да се током 2017. године највише умирало од злоћудних тумора плућа и душника, затим дојке, дебелог црева, гуштераче, тумора задњег црева, желуца, тумора кестењаче и злоћудног тумора без означене локализације (табела број 10).

Табела број 10 - Најчешћа малигна обобољња као узроци морталитета у Сремском округу

Шифра	Број	Процент
C34	197	22,96%
C50	76	8,86%
C18	57	6,64%
C25	54	6,29%
C20	46	5,36%
C16	41	4,78%
C61	40	4,66%
C80	40	4,66%
C71	25	2,91%
C67	21	2,45%
C22	21	2,45%
C56	20	2,33%
C64	19	2,21%
C53	17	1,98%
C76	16	1,86%
Остало	168	19,58%
Укупно	858	100,00%

ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ
ул. Стари шор 47, 22000 Сремска Митровица

e-mail: info@zdravlje-sm.org.rs
web: www.zdravlje-sm.org.rs

Тел:022/610-511

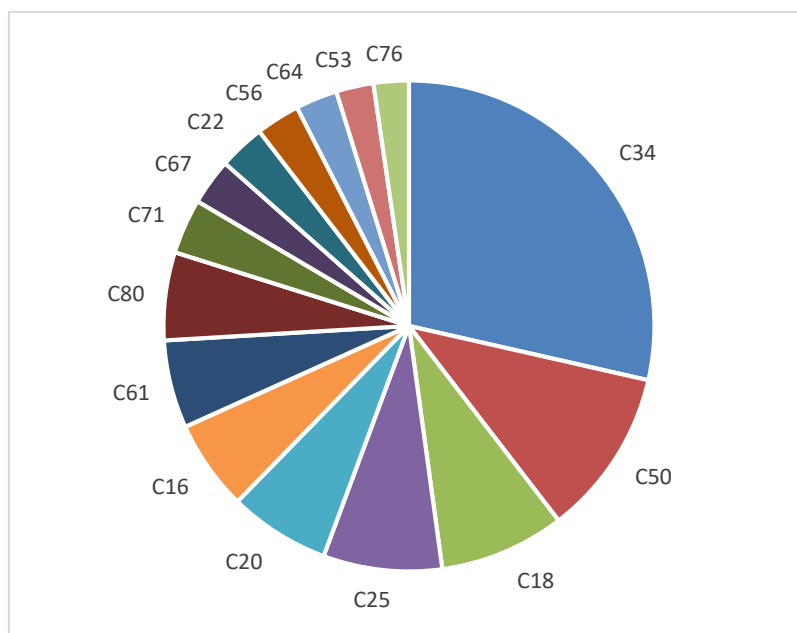
Тел/Факс:022/636-509

Жиро рачун: 840-209667-75

Табела број 11 - Морталитет од малигнух болести, по полу /Сремски округ/2017. година

Шифра	мушко		женско		Укупно број	Укупно проценат
	Број	Процент	Број	Процент		
C34	147	17,13%	50	5,83%	197	22,96%
C50		0,00%	76	8,86%	76	8,86%
C18	37	4,31%	20	2,33%	57	6,64%
C25	25	2,91%	29	3,38%	54	6,29%
C20	30	3,50%	16	1,86%	46	5,36%
C16	21	2,45%	20	2,33%	41	4,78%
C61	40	4,66%		0,00%	40	4,66%
C80	22	2,56%	18	2,10%	40	4,66%
C71	13	1,52%	12	1,40%	25	2,91%
C67	17	1,98%	4	0,47%	21	2,45%
C22	8	0,93%	13	1,52%	21	2,45%
C56		0,00%	20	2,33%	20	2,33%
C64	13	1,52%	6	0,70%	19	2,21%
C53		0,00%	17	1,98%	17	1,98%
C76	6	0,70%	10	1,17%	16	1,86%
Остало	105	12,24%	63	7,34%	168	19,58%
Укупно	484	56,41%	374	43,59%	858	100,00%

Графикон број 4. - Најчешћа малигна обољења

ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ
ул. Стари шор 47, 22000 Сремска Митровица

e-mail: info@zdravlje-sm.org.rs
web: www.zdravlje-sm.org.rs

Тел:022/610-511

Тел/Факс:022/636-509

Жиро рачун: 840-209667-75

У структури морталитета од малигнух обољења особе мушког пола заступљене су са 56,41% учесталости. Женски пол заступљен је у проценту од 43,59%.

Графикон број 5. - Однос полова умрлих од малигнух обољења

Највећи социјално медицински значај имају **масовне незаразне болести (МНБ)**, како у структури морталитета (умирања) тако и у структури морбидитета (разбољевања). Масовне незаразне болести, као што су: кардиоваскуларне, малигне, дијабетес, ментални поремећаји, хронична плућна обољења и друго, већ дуго представљају водеће узроке смртности и морбидитета не само у развијеним земљама него и у земљама у развоју. Масовне незаразне болести су универзална обољења. Њихова општа карактеристика је рани почетак, дуг и прогресијентан ток, оштећења организма која се могу реперкутовати смањењем опште и професионалне способности. Ради се о широкој лепези болести које показују високу фреквенцу и динамику раста. Присутнија су у старијим добним групама, али то не значи да се може ставити знак једнакости између ових болести и старења. Нити су оне искључиво болести старих особа, нити су старе особе искључиво хронични болесници. Подаци рутинске статистике и истраживања становништва указују да се талас епидемије ових болести све више помера ка радно активном становништву где као такве чине најзначајније узроке оболевања, одсуствовања са посла, инвалидитета и прераног умирања.

Морбидитет или обољевање спада у најважније индикаторе здравственог стања становништва, јер даје увид у разбољевање и онеспособљеност становништва. Морбидитет се исказује стопама, и то: општа стопа морталитета, специфична стопа, инциденца, преваленца, трајање оболевања као и показатељи ризика оболевања. Рутинска здравствена статистика обезбеђује информације о раширености појединих обољења, али само у делу становништва који је користио здравствену заштиту. То је регистровани морбидитет који се може поделити на ванболнички и болнички.

Ванболнички морбидитет

Основне карактеристике ванболничког морбидитета биће приказане кроз регистрована обољења у службама примарне здравствене заштите и то за следеће службе/службе за здравствену заштиту деце, школске деце и омладине, службе опште медицине и службе медицине рада, службе стоматолошке здравствене заштите, а све то из статистичких извештаја о раду наведених служби у установама Сремског округа за 2017. годину.

Велики значај имају показатељи регистрованог **морбидитета-разбољевања**. Укупан морбидитет Сремског округа, током 2017. године у служби опште медицине је 494.774, што је већи морбидитет у односу на претходни период, а у служби медицине рада он износи 13.634 (табела број 12).

Служба опште медицине и медицине рада

У структури морбидитета становништва, старијег од 19 година, у служби **опште медицине**, где највећи број корисника здравствене заштите остварује контакт са здравственом службом, водеће-прво место имају болести кардиоваскуларног система са 18,3% (13,6% учешћа у 2016. години), болести система за дисање са 11,5% учешћа (13% у 2016. години), и на трећем месту су болести коштаног мишићног система и везивног ткива са 8,6% (8,9% учешћа у 2016. години). Дат је и приказ најчешћих обољења у служби **медицине рада** (табела број 12). У тој служби највећи број оболелих је од болести система за дисање (12,3%), од болести крвних судова (11,7%) и на трећем месту су болести коштаног система и везивног ткива са 11,6%.

Табела број 12 - Најчешће болести током 2017 . године / Сремски округ

Најчешће болести	Општа медицина		Медицина рада	
	Број	%	Број	%
Болести система за дисање J00-J99	56.760	11.47	1.674	12.27
Болести система крвотока	90.840	18.35	1.599	11.72
Болести коштаног система и везивног ткива M00-M99	42.606	8.61	1.588	11.64
Остале	304.568	61.55	8.773	64.34
Укупан морбидитет	494.774	100	13.634	100

У служби **опште медицине**, кардиоваскуларне болести су група обољења која у укупном морбидитету узимају учешће 18,4%, од тога значајну учесталост заузимају артеријска хипертензија и поремећаји спроводног система срца и аритмије. У служби **медицине рада**, кардиоваскуларне болести заузимају учешће са 11,7%, од тога артеријска хипертензија 4,8%, исхемијске болести срца са 1,18% и поремећаји спроводног система срца и аритмије 0,69% (табела број 13).

Табела број 13 - Најчешће кардиоваскуларне болести-2017. година/ Сремски округ

Кардиоваскуларне болести	Општа медицина		Медицина рада	
	број	%	број	%
Кардиоваскуларне болести свега	90.840	18.35	1.599	11.72
Hipertensio arterialis essentialis	62.231	12.57	655	4.80
Друге болести срца	3.191	0.64	64	0.46
Поремећаји спроводног система срца и аритмије	6.573	1.32	95	0.69
Друге исхемијске болести	4.557	0.92	161	1.18
Остале	403.934	81.64	12.035	88.27
Укупан морбидитет	494.774	100	13.634	100

Што се тиче болести система за варење, оне у укупном морбидитету узимају учешће са 4,51%. Анализирајући здравствено стање током 2017. године, уочено је да су највише заступљене група болести друге болести једњака, желуца и дванаестопалачног црева, затим друге болести црева и потрбушнице и на трећем месту су гастритис и дуоденитис (табела број 14).

Табела број 14 - Најчешће болести из групе болести система за варење - 2017. година Сремски округ

Болести система за варење K00-K93	Општа медицина	
	број оболелих	процент (%)
Болести система за варење-свега	22.333	4.51
Друге болести једњака, желуца и дванаестопалачног црева K20-K23, K28, K30-K31	5.333	1.07
Гастритис и дуоденитис K29	4.328	0.87
Друге болести црева и потрбушнице K52-K55, K58-K67	4.555	0.92
Остале	472.441	95.48
Укупан морбидитет	494.774	100

У укупном морбидитету, у служби опште медицине, **ментална обољења** узимају учешће са 4,37% или 21.629 оболелих случајева. Најчешћа обољења из ове групе болести у 2017. години су: неуротски, стресогени и соматиформни поремећаји F40-F48, поремећаји расположења-афективни поремећај F30-F39, затим други душевни поремећаји понашања F04-F09, F50-F69, F80-F99. Када је у питању медицина рада, најзаступљенија обољења из ове групе болести су неуротски, стресогени и соматиформни поремећаји (3,68%) и поремећаји расположења-афективни поремећај F30-F39 са 1,26%. (табела број 15 и графикон број 6).

Табела број 15 - Ментална обољења у 2017. години/Сремски округ

Ментална обољења	Општа медицина		Медицина рада	
	број	процент	број	процент
Ментална обољења свега	21.629	4.37	778	5.70
Поремећај расположења-афективни поремећај F30 - F39	7.312	1.47	173	1.26
Неуротски, стресогени и соматиформни поремећаји F40-F48	7.893	1.59	502	3.68
Други душевни поремећаји понашања F04-F09, F50-F69, F80-F99	1.921	0.38	25	0.18
Остале	473.145	95.62	12.856	94.29
Укупан морбидитет	494.774	100	13.634	100

Графикон број 6. Учешће менталних обољења у укупном морбидитету

Малигна обољења у укупном морбидитету у 2017. години на територији Сремског округа, када је у питању општа медицина, учествују са 0,92%. Најчешћи малигнитети на нашој територији су: малигнитет дојке, малигнитет бронха и плућа, малигнитет ректосигмоидног споја дебелог црева и малигнитет дебелог црева. Анализом малигнитета у служби медицине рада уочава се број оболелих - 42 или 0,3% учешћа у укупном морбидитету у овој служби (табела број 16).

Табела број 16 - Најчешћи малигнитети у 2017. години Сремски округ

Малигна обољења	Општа медицина		Медицина рада	
	број	процент	број	Процент
Малигнитети - свега	4.577	0.92	42	0.30
Neoplazma mammae	636	0.12	6	0.04
Neoplazma traheae, bronchi et pulmonis	522	0.10	4	0.02
Neoplazma malignum coli	394	0.07	1	0.00
Злоћудни тумори ректосигмоидног споја дебелог црева	401	0.08	2	0.01
Остале	490.197	99.07	13.592	99.69
Укупан морбидитет	494.774	100	13.634	100

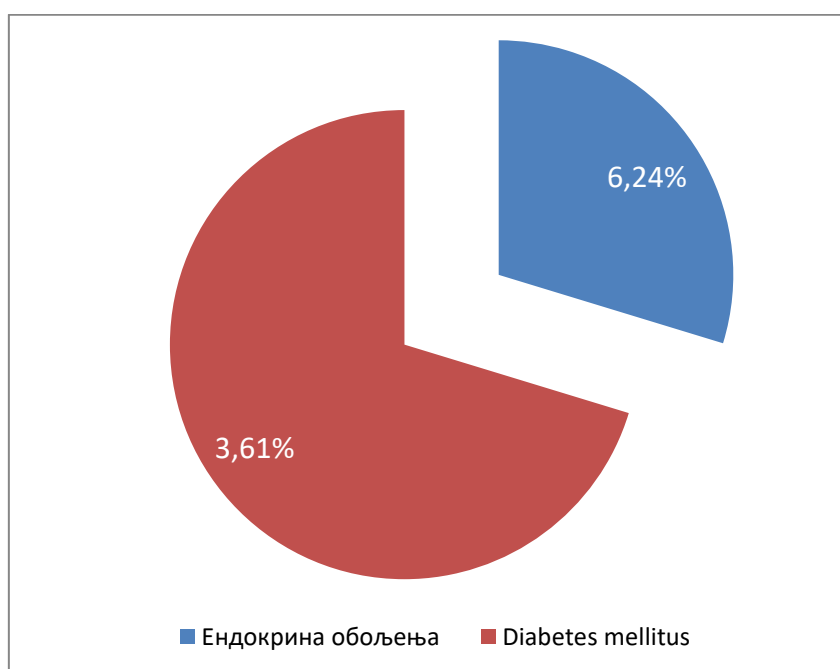

У структури укупног морбидитета (494.774), у служби опште медицине **ендокрине болести** узимају учешће са 6,24% (30.923 случаја), од чега је Дијабетес мелитус заступљен највише и то са 3,61% или 17.893 случаја. (табела број 17 и графикон број 7).

Табела број 17 - Ендокрине болести 2017. године / Сремски округ

Ендокрине болести	Општа медицина		Медицина рада	
	број	процент	број	процент
Е група укупно	30.923	6.24	595	4.36
Дијабетес мелитус	17.893	3.61	44	0.32
Остале	463.851	93.75	13.039	95.63
Укупан морбидитет	494.774	100	13.634	100

Графикон број 7. - Дијабетес мелитус у структури ендокриних обољења у Срему/2017. година-служба опште медицине

Служба за здравствену заштиту школске деце

У служби за здравствену заштиту школске деце укупно регистровани морбидитет у 2017. години за Сремски округ је 119.004, што је мање него претходне године (100.993). Највећи удео у укупном морбидитету ове службе, има група болести под називом Фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здравственом службом (36.800) или 30,9%, затим болести система за дисање (31.532) или 26,5% и на трећем месту група заразних болести и паразитарних са 11.423 оболелих или 9,6%, (табела број 18).

Табела број 18 - Најчешће болести у служби за здравствену заштиту школске деце-Сремски округ (2016/2017.година)

Најчешће болести	Школски диспанзер			
	2016.		2017.	
	број	%	број	%
Болести система за дисање J00-J99	33.004	27,07	31.532	26,5
Заразне болести и паразитарне болести A00-J99	14.963	12,3	11.423	9,6
Фактори који утичу на здр.стање и контакт са здр.службом Z00-Z99	34.939	28,6	36.800	30,9
Остале	39.002	32	39.249	33
Укупан морбидитет	121.908	100	119.004	100

Када посматрамо службу за **предшколску децу**, укупно регистровани морбидитет за 2017. годину Сремског округа је 110.228, што је свакако мање него претходне 2016. године. Најчешће болести, и прве на лествици у овој служби су болести система за дисање 37,2%, и смањене су у односу на претходну годину, затим група болести под називом Фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здравственом службом имају учешће са 16,1% и потом група/симптоми, знаци и патолошки клинички и лабораторијски налази са 10% као и заразне и паразитарне болести са 8,8%. Табела број 19.

Табела број 19 - Најчешће болести службе за здравствену заштиту предшколске деце- Сремски округ (2016/2017 година)

Најчешће болести	Дечији диспанзер			
	2016.		2017.	
	број	%	број	%
Болести система за дисање J00-J99	55.115	43,3	41.036	37.2
Фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здравственом службом Z00-Z99	10.437	8,2	17.720	16.1
Симптоми, знаци и патолошки клинички и лаборат.налази R00-R99	13.079	10,3	11.044	10
Заразне болести и паразитарне болести A00-J99	13.195	10,3	9.716	8.8
Остале	35.216	27,7	30.712	27.9
Укупан морбидитет	127.342	100	110.228	100

Посматрајући и анализирајући рад поливалентних служби домова здравља Сремског округа за 2017. годину, може се рећи да је укупан број посета, ове службе, категорији жена био 20.020, одојчадима-прве посете 12.876, а осталој деци прве посете према старости су 4.934. Посете женама биле су највише у Дому здравља Сремска Митровица (8.162), а најмање у Шидској општини (588). Одојчади су највише били посећени у дому здравља Стара Пазова (3.823), а најмање у дому здравља у Шиду (419 посета). Остала деца-највише су била посећена у Старој Пазови (број посета је 1.811), а најмањи број посета забележен је на територији коју покрива дом здравља Шид-123 посете. Табела број 20.

ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ
ул. Стари шор 47, 22000 Сремска Митровица

e-mail: info@zdravlje-sm.org.rs
web: www.zdravlje-sm.org.rs

Тел:022/610-511 Тел/Факс:022/636-509

Жиро рачун: 840-209667-75

Табела број 20 - Поливалентна патронажна служба-посете по општинама у 2017. години/Сремски округ

Општина	Женама					Одојчади								Осталој деци				
	УКУПНО	ТРУДНИЦЕ	ПОРДИЛЈЕ И БАБИЊАРЕ	ПОСЛЕ ПРЕКИДА ТРУДНОЋЕ	ОСТАЛИМ ЖЕНАМА	УКУПНО	Прве посете према старости							УКУПНО	Прве посете према старости			
							СВЕГА	ДО 6 ДАНА	7-14 ДАНА	15-19 ДАНА	1-2 МЕС.	3-5 МЕС.	6-11 МЕС.		СВЕГА	1-2 ГОД	3-5 ГОД	6 И ВИШЕ ГОД
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	
УКУПНО	20.020	1.955	12.189	39	5.837	12.876	7.278	1.884	1445	479	977	1014	1479	4.934	4.636	126	1892	618
ИНЂИЈА	2.190	238	1.952			2.780	792	199	114	63	187	143	86	640	640	338	302	
ПЕЊИЦИ	795	116	678		1	1.211	576	116	138	59	1	124	138	313	313	153	160	
РУМА	3.884	180	2.568		1.136	2.802	998	385	8	0	0	321	284	889	889	422	374	93
С. МИТРОВИЦА	8.162	663	3.464	34	4.001	1.841	1.841	458	126	48	471	142	596	1.158	1.158	600	519	39
С. ПАЗОВА	4.401	743	2.986	5	667	3.823	2.826	660	1038	306	235	241	346	1.811	1.513	535	492	486
ШИД	588	15	541	0	32	419	245	66	21	3	83	43	29	123	123	78	45	0

Служба стоматолошке здравствене заштите

Када посматрамо рад стоматолошке службе (**дечија и превентивна стоматологија**) у 2017. години на територији Сремског округа, укупан број посета овој служби је 18.241, од тога је 10.408 првих посета, код 1.856 особа извађен је зуб као вид интервенције, а осталих интервенција било је 1.952.

Посматрајући рад **школске и превентивне стоматологије**, уочава се да је укупан број посета у 2017. години за територију Сремског округа 88.817, од тога је 41.409 првих посета, што је више посета у односу на 2016. годину. Број извађених зуба је 7.768, а број осталих урађених интервенција је 11.147, што је знатно мање него у 2016. години.

Спровођењем мера и активности из области стоматолошке здравствене заштите доприноси се заштити и унапређењу не само оралног већ и укупног здравља популације. Разлике у доступности и приступачности стоматолошке службе утичу на степен коришћења услуга али и доприносе дефинисању потреба становништва, већој ефикасности и бољем квалитету стоматолошке здравствене заштите.

Стоматолошки морбидитет **школске деце** у Срему у 2017. години показује следећу структуру: укупан морбидитет је 58.625. Од тога је Caries dentium на територији Сремског округа заступљен са 29,8% или 17.473 случаја, друге болести зуба и потпорних структура са 52,3% или 30.687 случаја, док су друге болести усне дупље, плувачних жлезда и вилице заступљене са 10.465 или 17,8%.

Стоматолошка служба **предшколске деце** у Срему за период 2017. године има укупан морбидитет од 9.734. Од тога је Caries dentium на територији Сремског округа код ове популације заступљен са 49% или 4.764 случаја, друге болести зуба и потпорних структура са 37,4% или 3.638 случајева, док су друге болести усне дупље, плувачних жлезда и вилице заступљене са 1.332 случајева или 13,7%.

Служба за здравствену заштиту жена

У 2017. години, на територији Сремског округа, укупан број систематских прегледа у овој служби био је 23.424, што је мањи број посета него у 2016. години. Број контролних прегледа у 2017. години био је 17.682, што је знатно мањи број у односу на 2016. годину (33.987). Потребно је стално радити на повећању свести ове популације о значају превентивних прегледа као и контроле сопственог здравља. Укупан број посета у гинеколошким ординацијама за 2017. годину Сремског округа је 69.083, од тога је првих посета 37.222.

Укупан број посета Саветовалишту за планирање породице за 2017. годину на територији Срема је 6.180, од чега је 3.051 првих посета, што је нешто само више него у претходној години.

У овој служби - **здравствене заштите жена**, регистровани морбидитет за 2017. годину за територију Сремског округа је 58.039, што је мање него претходне године (2016. године – 62.812), а прве две водеће групе болести су фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здравственом службом (68%) и болести мокраћно полног система (23,5%). На трећем месту су трудноћа, рађање и бабиње (2,94%).

Посебно место у структури морбидитета имају тумори са 2,63%, што је више него претходне године. Такође, истакнут је значај организованог скрининга код жена и рано откривање малигнитета.

Табела број 21 - Морбидитет службе здравствене заштите жена- 2016/2017. година/Сремски округ

Болести	Диспанзер за жене 2016.		Диспанзер за жене 2017.	
	Број	%	Број	%
Тумори С00-D48	844	1,3	1.528	2,63
Болести мокраћно полног система N00-N99	16.248	25,9	13.654	23,5
Трудноћа, рађање и бабиње О00-О99	3.946	6,3	1.707	2,94
Фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здравственом службом Z00-Z99	40.429	64,3	39.442	68
Остале	1.345	2,14	1.708	2,94
Укупан морбидитет	62.812	100	58.039	100

Организација и рад здравствене службе у Сремском округу

На територији Сремског округа здравствену заштиту становништва обезбеђује 11 здравствених установа (нису укључене приватне здравствене установе). На примарном нивоу то је 7 домова здравља: Дз Сремска Митровица, Дз Ириг, Дз Рума, Дз Шид, Дз „Јован Јовановић Змај“-Стара Пазова, Дз „Милорад Мика Павловић“- Инђија и Дз „Драган Фундук“-Пећинци и Апотека Сремска Митровица. На секундарном нивоу то су три болнице: 1 општа болница (Општа болница Сремска Митровица) и 2 специјалне болнице (Специјалне болница „др Боривоје Гњатић“- Стари Сланкамен и Специјална болница „Термал“Врдник). Здравствену делатност на више нивоа, обавља Завод за јавно здравље Сремска Митровица, као регионална установа Сремског округа.

Коришћење ванболничке здравствене заштите

У анализи коришћења ванболничке здравствене заштите одабрани параметри за евалуацију и процењивање су добијени из статистичких извештаја од стране здравствених установа (број посета и кадрови), а нормативи су рачунати према Правилнику о ближим условима за обављање здравствене делатности у здравственим установама и другим облицима здравствене службе.

Служба опште медицине

Према подацима Републичког Завода за статистику (демографија, процена становништва 2016. године), број одраслог становништва на територији Сремског округа је 248.444. У службама опште медицине на територији Сремског округа у 2017. години, запослено је укупно 326 здравствених радника, од чега 123 доктора, 191 медицинска сестра-техничар са средњом стручном спремом и 12 са вишом стручном спремом. На територији округа, није постигнута задовољавајућа покривеност становништва, јер је један лекар на просечно 2.019 становника (норматив је један лекар на 1600 становника). Када посматрамо посете код лекара у овој служби за 2016. годину на територији Срема, укупан број је 1.335.750, што на годишњем нивоу по лекару износи 10.859 (норматив је 7.350). Све ово говори у прилог велике оптерећености лекара у овим службама на територији округа. Према Правилнику, број лекара који је потребан за цео Сремски округ је 155 доктора опште медицине.

Сваки лекар у служби имао је просечно 49 посета на дан (норматив - 35 посета дневно). Просечан број посета по становнику је био 5,4.

Служба за здравствену заштиту предшколске деце

Према подацима Републичког завода за статистику (демографија, процена становништва 2016. година) број деце узраста до 6 година је 19.336. Према статистичким извештајима за период 2017. године које здравствене установе достављају Заводу за јавно здравље Сремска Митровица, у домовима здравља при диспанзерима за предшколску децу на територији Сремског округа, у 2017. години запослено је укупно 27 доктора медицине (23 специјалисти педијатрије и 4 су на специјализацији), 28 медицинских сестара-техничара са средњом стручном спремом и 6 са вишом стручном спремом. У Срему је постигнута задовољавајућа покривеност од једног лекара на 716 деце (норматив један лекар на 850 деце предшколског узраста). Када се анализирају посете у овој служби за 2017. годину за територију Срема, укупан број посета код лекара у ординацији је 144.401, што по лекару износи 5.348 (норматив је 6.300 посета на годишњем нивоу). Просечан број посета по лекару дневно је 24, што је у складу са нормативом (норматив је 30 посета на дан).

ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ
ул. Стари шор 47, 22000 Сремска Митровица

e-mail: info@zdravlje-sm.org.rs
web: www.zdravlje-sm.org.rs

Тел: 022/610-511

Тел/Факс: 022/636-509

Жиро рачун: 840-209667-75

Служба за здравствену заштиту школске деце

Према подацима Републичког завода за статистику (демографија, процена 2016. година) број школске деце је 35.149. Према статистичким извештајима које здравствене установе достављају Заводу за јавно здравље, служба за здравствену заштиту школске деце на територији Сремског округа, за посматрану годину, има запослено укупно 32 лекара, 33 здравствена радника са средњом стручном спремом и 4 здравствена радника са вишом стручном спремом. Имајући ово у виду, постигнута је задовољавајућа покривеност од једног лекара на просечно 1.098 деце школског узраста (норматив један лекар на 1.500 деце школског узраста). Укупан број посета за 2017. годину у овој служби на територији Сремског округа је 124.714. Просечан број посета по лекару за ове службе/Сремски округ износи 3.897 (норматив је 6.300 на годишњем нивоу), а дневно по лекару просечан број посета је 18 што је мање од норматива (норматив је 30).

Служба за здравствену заштиту жена

Према подацима Републичког завода за статистику (демографија, процена 2016. година) број жена од 15 и више година је 133.008 жена. Према статистичким извештајима које здравствене установе достављају Заводу за јавно здравље, у овим службама домова здравља Сремског округа, у 2017. години запослено је 28 лекара, 28 медицинских сестара са средњом стручном спремом и 2 са вишом стручном спремом. На округу је постигнута задовољавајућа покривеност од једног гинеколога на просечно 4.750 жене старијих од 15 и више година (норматив је 1 гинеколог на 6.500 жена). Укупан број посета је 69.083, што просечно по лекару гинекологу износи 2.467. Просечан број посета по лекару на дан износи 11 посета.

Болничка здравствена заштита

Здравствена заштита на секундарном нивоу у Сремском округу обавља се у Општој болници Сремска Митровица и две специјалне болнице (Специјална болница „др Боривоје Гњатић“ - Стари Сланкамен и Специјална болница „Термал“ Врдник). **Број исписаних пацијената** за Сремски округ за 2017. годину је 25.647. У Општој болници Сремска Митровица тај број је 18.646, у Специјалној болници Термал-Врдник то је 4.406, а у Специјалној болници - Стари Сланкамен број исписаних пацијената је 2.595. **Стопа леталитета:** Сремски округ је 4,71, Општа болница Сремска Митровица је 4,55, Специјална болница за рехабилитацију Врдник је 0,00, Специјална болница Стари Сланкамен је 13,80. **Процент умрлих у току првих 48 сати од пријема-**Сремски округ за 2017. годину је 19,14%. За Општу болницу Сремска Митровица је 26,03%, Специјална болница за рехабилитацију Врдник је 0,00%, Специјална болница Стари Сланкамен има проценат од 2,79%. **Број дана болничког лечења** је у Општој болници Сремска Митровица је 97.822 дана, у Специјалној болници за рехабилитацију Врдник 53.056, Специјална болница Стари Сланкамен 96.156. За Сремски округ, тај број дана болничког лечења је 247.034. **Број пацијената код којих је извршен поновни пријем**

на одељење интензивне неге: Општа болница Сремска Митровица је 2, Специјална болница за рехабилитацију Врдник је 0, Специјална болница Стари Сланкамен је 0, а за Сремски округ тај број је 2. **Просечна дужина болничког лечења** у Општој болници Сремска Митровица је 5,25, Специјална болница за рехабилитацију Врдник 12,03, Специјална болница Стари Сланкамен има просечну дужину болничког лечења од 36,44 дана. За Сремски округ то је 9,61 дан. Сви подаци су преузети из табела о показатељима квалитета рада здравствених установа.

ОБОЛЕВАЊЕ И УМИРАЊЕ ОД МАЛИГНИХ БОЛЕСТИ У СРЕМСКОМ ОКРУГУ ТОКОМ 2015. ГОДИНЕ

Расположиви подаци о броју оболелих и умрлих од малигнух болести у Срему за 2016. годину су по методологији Регистра за рак непотпуни (унос података је још увек у току) за ову анализу, а у погледу реалне учесталости оболевања и умирања од ових болести. Из тих разлога, за потребе ове анализе, користе се подаци из регистра за рак за Сремски округ, за 2014 годину.

Према подацима Регистра за рак Завода за јавно здравље Сремска Митровица стопа инциденције оболевања од малигнух болести на територији Сремског округа је 499,23/100.000. Стопа морталитета у 2015. години је 313,5/100000.

Табела број 22. Стопа инциденције најчешћих локализација малигнух тумора на територији Сремског округа

Локализација	Inc/100000
Плућа	88,06
Колоректални карцином	58,6
Дојка	54,12
Грлић материце	13,45
Простата	24,34

ПОДАЦИ О ОБОЛЕВАЊУ И УМИРАЊУ ОД ЗАРАЗНИХ БОЛЕСТИ У СРЕМУ ТОКОМ 2017. ГОДИНЕ

Према подацима регистра за заразне болести Центра за контролу и превенцију болести Завода за јавно здравље Сремска Митровица, током 2017. године уочава се пад регистрованих оболелих од заразних болести у односу на претходну годину услед промене законске регулативе (табела број 23).

Табела број 23. Инциденција оболевања и морталитет од заразних болести током 2017. године

година	Број оболелих	Inc/100 000	Број умрлих	Mt/100 000
2017.	2172	695,21	2	0,64

ПОДАЦИ О БОЛЕВАЊУ ОД БОЛЕСТИ КОЈЕ СЕ МОГУ СПРЕЧИТИ ИМУНИЗАЦИЈОМ

На првом месту према стопи инциденције у посматраном периоду су вакцинама превентабилне болести (табела број 24). Најчешће регистровано обољење из групе респираторних, вакцинама превентабилних болести је грип. Подаци се односе на обољења слична грипу обзиром да из базе података није могуће извући податак о броју пријављених акутних респираторних инфекција. У сезони 2017/2018. година на територији Сремског округа вакцинисано је укупно 10.304 лица вакцином против сезонског грипа.

Табела број 24: Број оболелих и инциденција оболевања од вакцинама превентабилних болести

година	Број оболелих	Inc/100 000
2017.	1988	636,61

ПОДАЦИ О БОЛЕВАЊУ ОД БОЛЕСТИ КОЈЕ СЕ ПРЕНОСЕ ХРАНОМ, ВОДОМ И БОЛЕСТИ УЗРОКОВАНЕ ОКРУЖЕЊЕМ

На другом месту по заступљености су обољења из ове групе- током претходне године регистровано је 85 особа оболелих од салмонелозе, девет оболелих од кампилобактериозе и шест оболелих од трихинелозе (табела број 25).

Табела број 25. Број оболелих и инциденција оболевања од болести које се преносе храном, водом и болести узроковане окружењем

година	Број оболелих	Inc/100 000
2017.	100	32,02

ПОДАЦИ О БОЛЕВАЊУ БОЛЕСТИ КОЈЕ СЕ ПРЕНОСЕ ВАЗДУХОМ

У укупном броју оболелих од заразних болести у посматраном периоду ова група болести треће место. Најзаступљеније болести из ове групе је туберкулоза (Инц 8,65/100000). (табела број 26).

Табела број 26. Број оболелих и инциденција оболевања болести које се преносе ваздухом

година	Број оболелих	Inc/100 000
2017.	31	9,93

ПОДАЦИ О БОЛЕВАЊУ ОД ЗООНОЗА

Током 2017. године регистрована 24 случаја оболевања од болести из ове групе, првенствено због епидемије Q грознице.

Табела број 27. Број оболелих и инциденција оболевања од зооноза

година	Број оболелих	Inc/100 000
2017.	24	7,69

ВИРУСНИ ХЕПАТИТИСИ

У посматраном периоду у Сремском округу регистровано је 11 случаја оболевања од хепатитиса Б и седам случајева хепатитиса Ц (табела број 28).

Табела број 28. Број оболелих и инциденција оболевања од вирусних хепатитиса

година	Број оболелих	Inc/100 000
2017.	18	5,76

ПОДАЦИ О БОЛЕВАЊУ ОД ПОЛНО ПРЕНОСИВИХ ЗАРАЗНИХ БОЛЕСТИ

Полно преносиве болести су међу најређе регистрованим обољењима у Сремском округу због инсуфицијентног пријављивања и лабораторијске дијагностике (табела број 29).

Табела број 29. Број оболелих и инциденција оболевања од полнопреносивих болести

година	Број оболелих	Inc/100 000
2017.	10	3,20

ПОДАЦИ О БОЛЕВАЊУ ВЕКТОРСКИХ ЗАРАЗНИХ БОЛЕСТИ

Током 2017. године, до момента ступања на снагу новог Правилника о пријављивању, регистрован је један случај оболевања од Лајмске болести. Пооштреним епидемиолошким надзором није регистрован ниједан случај оболевања од грознице Западног Нила.

Табела број 30. Број оболелих и инциденција оболевања од векторских заразних болести

година	Број оболелих	Inc/100 000
2017.	1	0,32

ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ
ул. Стари шор 47, 22000 Сремска Митровица

e-mail: info@zdravlje-sm.org.rs
web: www.zdravlje-sm.org.rs

Тел: 022/610-511

Тел/Факс: 022/636-509

Жиро рачун: 840-209667-75

РЕАЛИЗАЦИЈА ПРОГРАМА ОБАВЕЗНЕ ИМУНИЗАЦИЈЕ У СРЕМСКОМ ОКРУГУ

И поред проблема у континуираном снабдевању вакцинама за спровођење обавезне имунизације у Републици Србији, имунизација обавезним вакцинама на територији Сремске Митровице се одвијала континуирано на свим вакциналним пунктовима уз велики број прерасподела унутар округа и бројне међуокружне прерасподеле.

На територији Сремског округа у 2017. години нису достигнути задовољавајући вакцинални обухвати (испод 95%) првом ревакцином против дифтерије, тетануса, дечје парализе, великог кашља и хемофилус инфлуенце у другој години живота; вакцином против Хепатитиса Б у дванаестој години; ММР вакцином и у другој и у 7. години; трећом ревакцином против дифтерије и тетануса у 14. години живота.

РЕГИОНАЛНИ РЕГИСТРИ ЗА ПРАЋЕЊЕ ХРОНИЧНИХ НЕЗАРАЗНИХ БОЛЕСТИ

Показатељи о оболевању од хроничних незаразних болести на територији Сремског округа добијају се из Регистра који се воде у Заводу за јавно здравље Сремска Митровица и то:

- Регистар за акутни коронарни синдром,
- Регистар за дијабетес мелитус и
- Регистар за малигне болести.

Вођење популационих регистара је основни део сваког националног програма за контролу хроничних незаразних болести. У регистар се уносе подаци о сваком новооткривеном случају обољења на територији округа. Сам процес регистрације подразумева организовано прикупљање, унос, чување, анализу и интерпретацију података о новооткривеним случајевима обољења.

Основна улога Регистра је:

- утврђивање инциденције по узрасту, полу, месту оболевања,
 - континуирано праћење кретања стопа инциденције током времена,
 - анализа стопе преживљавања,
 - утврђивање директних и индиректних трошкова лечења насталих због привремене или трајне онеспособљености или превремене смрти.
- Вођење Регистра има огроман јавно-здравствени значај, јер обезбеђује:
- процену оптерећења друштва хроничним незаразним болестима на националном нивоу,
 - планирање здравствене заштите (опреме, кадрова, простора)
 - израду превентивних стратегија и програма превенције, формулисање здравствене политике
 - евалуацију спроведених програма.

Подаци са којима располаже Завод за јавно здравље за Сремски округ, а који ће бити приказани у анализи су за 2016. годину, обзиром да су подаци за 2017. годину у обради. Преузети су из публикације Института за јавно здравље Србије-Инциденција и морталитет од акутног коронарног синдрома и Инциденција и морталитет дијабетес мелитуса у Србији у 2016. години.

АКУТНИ КОРОНАРНИ СИНДРОМ

Под акутним коронарним синдромом подразумевају се акутни инфаркт миокарда, нестабилна ангина пекторис и изненадна срчана смрт.

Показатељи оболевања

Према подацима Регистра за акутни коронарни синдром у Сремском округу је током 2016. године пријављено укупно 638 случајева акутног коронарног синдрома. Број новооболелих, нестандардизована инциденција и стандардизована инциденција на 100 000 становника (на популацију света) за 2016. годину приказано је у табели 31.

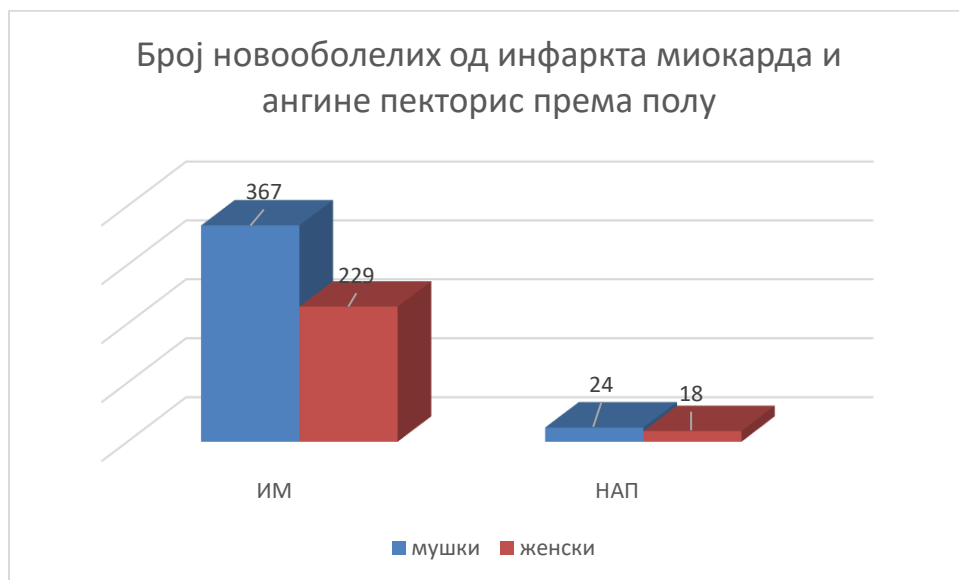
Табела број 31.

Година	Број новооболелих	Нестандардизована инциденција на 100.000	Стандардизована инциденција на 100.000 (популација света)
Акутни коронарни синдром			
1. 2016.	638	210,6	93,2

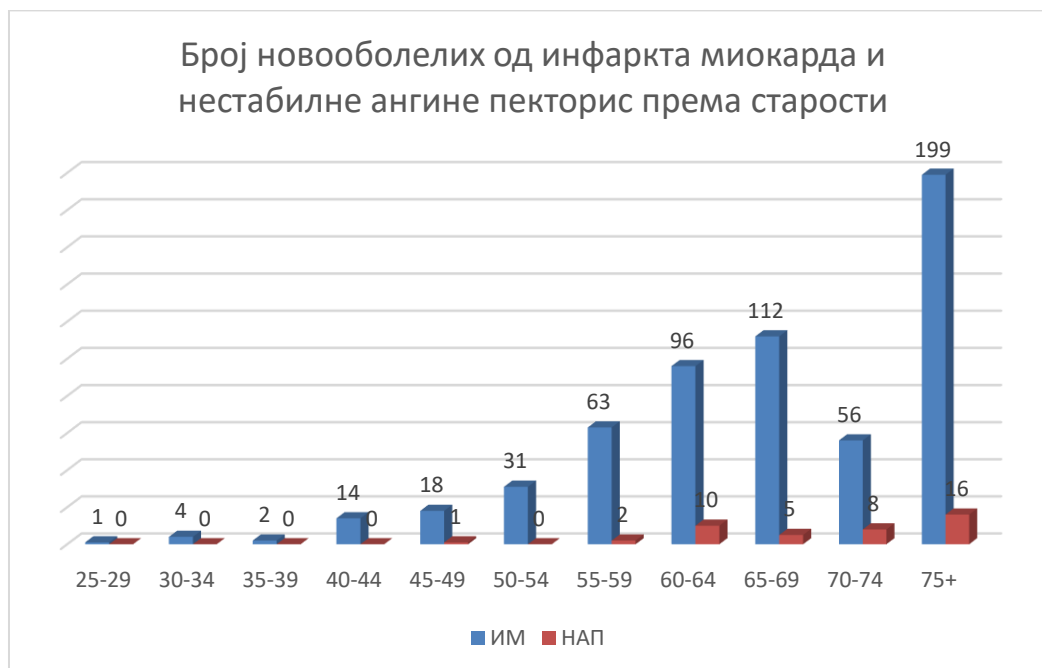
Што се тиче оболевања од инфаркта миокарда, према подацима Регистра за акутни коронарни синдром у Сремском округу је током 2016. године пријављено укупно 596 новооболелих особа, од тога је 61,6% мушкараца. Највећи број пријављених случајева припада популацији старијој од 60 година.

Током 2016. године пријављено је укупно 42 новооболелих од нестабилне ангине пекторис, са преминацијом особа мушког пола (24 према 18). Највећи број пријављених случајева припада популацији старијој од 60 година. Број новооболелих од инфаркта миокарда и ангине пекторис према полу и старости приказан је на графиконима 8 и 9.

Графикон број 8.

Графикон број 9.

Стопа инциденције од акутног коронарног синдрома према узрасту (0-75) износи 210,6 на 100 000 становника (нестандардизована) и 93,2 на 100 000 становника (на популацију света).

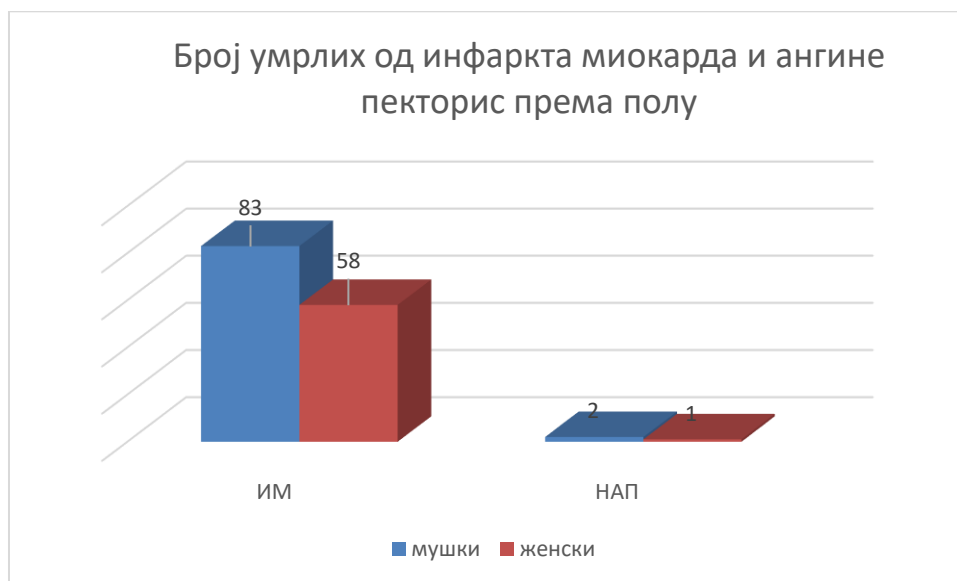

Показатељи умирања

Према подацима Регистра за акутни коронарни синдром у Сремском округу је током 2016. године умрло укупно 144 особа од акутног коронарног синдрома, са стопом морталитета 47,5 на 100 000 становника 0-75 година (нестандардизована) и 19,3 на 100 000 становника (стандардизована на популацију света).

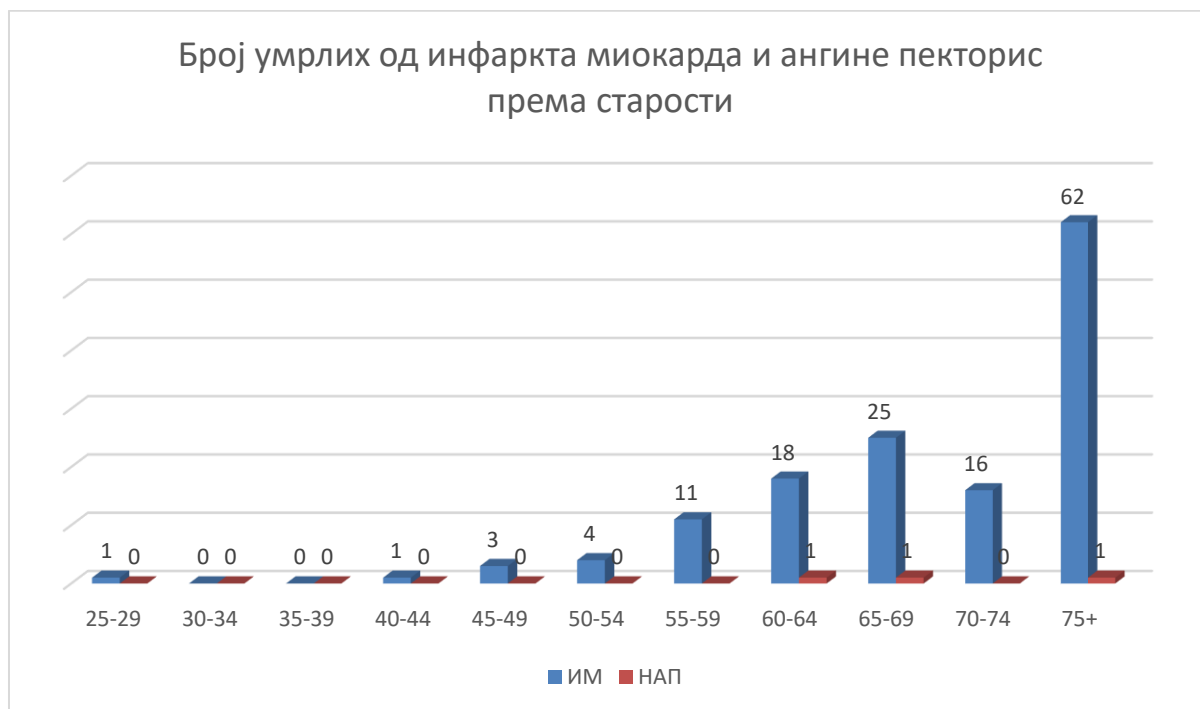
Укупан број умрлих од инфаркта миокарда у 2016. години износио је 141, од тога 83 мушкарца и 58 жена. Укупан број умрлих од нестабилне ангине пекторис је 3, од тога је 2 особе мушког пола. Број умрлих од инфаркта миокарда и нестабилне ангине пекторис према полу и старости у 2016. години приказан је на графиконима 10 и 11.

Графикон број 10.

Графикон број 11.

ДИЈАБЕТЕС МЕЛИТУС

Показатељи оболевања

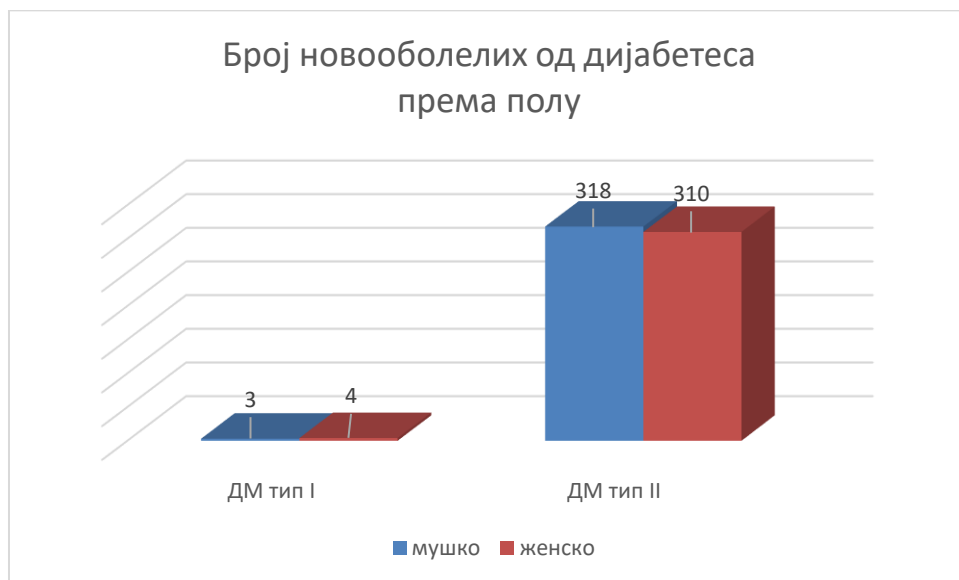
Према подацима Регистра за дијабетес мелитус у Сремском округу је током 2016. године пријављено укупно 6 новооболелих од дијабетеса типа I и 628 новооболелих од типа II. Број новооболелих и стопе инциденције у 2016. години приказане су у табели 32.

Табела број 32.

	година	Број новооболелих	Нестандардизована инциденција на 100.000	Стандардизована инциденција на 100.000 (популација света)
Тип 1 дијабетес (0 - 14 година)				
1.	2016.	6	14,1	12,6
Тип 2 дијабетес (0 – 75+ година)				
1.	2016.	628	207,3	113,8

Однос полова код оба типа дијабетеса је приближно једнак - графикон 12.

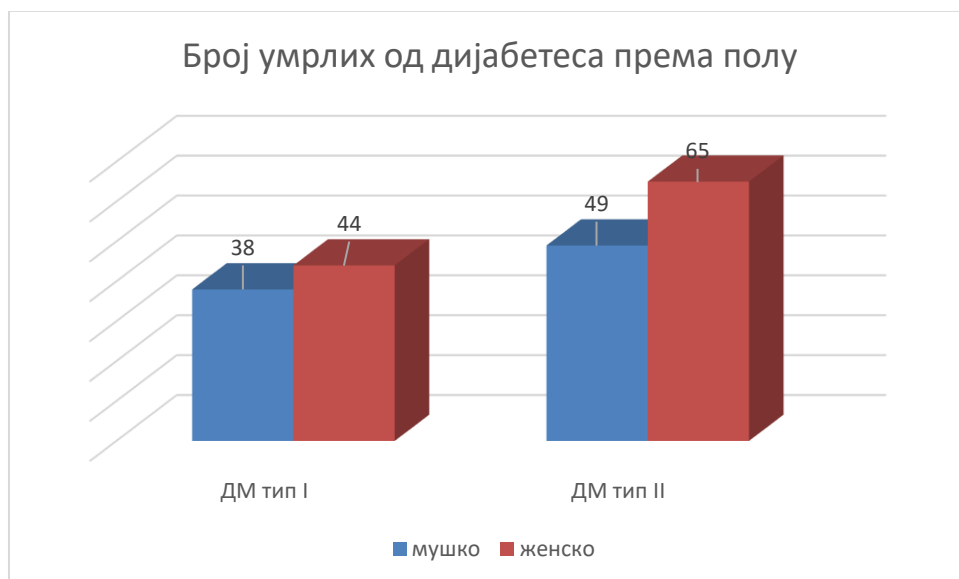
Графикон број 12.

Показатељи умирања

Током 2016. године у Сремском округу је умрло укупно 82 особе од шећерне болести типа I и 114 особа од шећерне болести типа II. Однос полова међу умрлима приказан је на графикону 13.

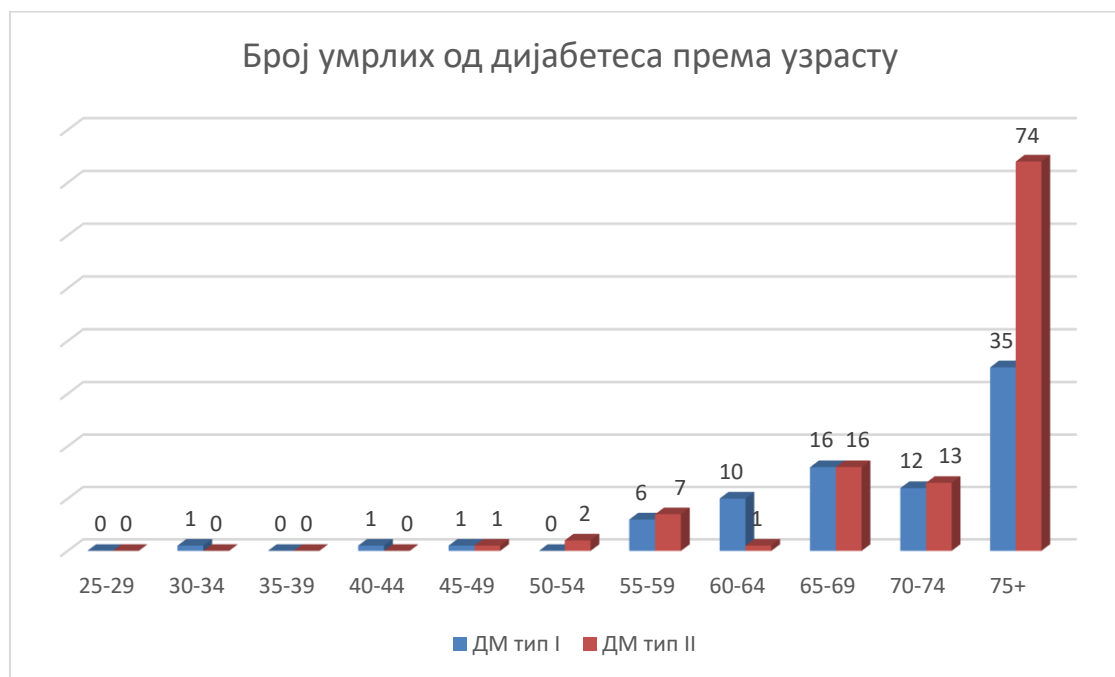
Графикон број 13.

Број умрлих према узрасним групама од оба типа дијабетес мелитуса у 2016. години приказан је на графикону 14.

Графикон број 14.

Број умрлих, као и стопе морталитета од оба типа шећерне болести приказани су у табели 33.

Табела број 33.

Година	Број умрлих	Нестандардизована стопа морталитета на 100.000	Стандардизована* стопа морталитета на 100.000 (популација света)
Тип 1 дијабетес			
2016.	82	27,1	10,9
Тип 2 дијабетес (0 – 75+ година)			
2016.	114	37,6	12,9

У Центру за хигијену и хуману екологију стручна лица вршила су одређена испитивања, а све у складу са законском регулативом. Од свих локалних самоуправа само Град Сремска Митровица, спровео је надзор и контролу својих тржница у смислу контроле квалитета и здравствене безбедности хране као и хигијенских услова истих.

Квалитет воде за пиће - у граду Сремска Митровица и општини Рума где постоји фабрика воде, које су у функцији већ дужи низ година, грађани пију здравствено безбедну воду, док се у осталим општинама углавном појављује хемијска неисправност због следећих параметара: амонијак, нитрити, гвожђе, манган, боја, а који су геолошког порекла и без одговарајуће прераде воде, коју подразумева фабрике воде, не могу се уклонити. Добијене повишене вредности једино могу да утичу на органолептичка својства воде. Што се тиче микробиолошке неисправности и у градским и у локалним водоводима вода се дезинфикује путем хлорисања. Микробиолошка неисправност у мањем проценту није од већег хигијенско-епидемиолошког значаја. Она је показатељ стања у водоводној мрежи (обуставе воде, недовољно хлорисање), те су се исти санирани благовремено по добијању резултата испитивања. Сви извештаји о испитивању проследили су се надлежнима (ЈКП) као и органима Покрајинске санитарне инспекције. У 2017. години испитан је **квалитет воде за пиће градских водовода** Сремског округа, укупно 1.720 узорка. Хемијски неисправно било је 687 или 39,94%, а микробиолошки неисправно укупно 102 узорка или 5,93%. Није било хидричних епидемија. Вода за пиће **локалних/сеоских водовода** испитана је на хемијско испитивање у 1.004 узорка а на микробиолошко у 1.218 узорка. Од тога, 350 узорка било је хемијски неисправно, односно 34,8%, а 119 узорка или 9,77% било је микробиолошки неисправно. Испитан је квалитет воде за пиће **јавних водних објеката** у Сремском округу у 112 узорка. Хемијски неисправно било је 46 или 41,1%, а микробиолошки неисправно било је 8 узорка или 7,14%.

Завод за јавно здравље Сремска Митровица испитује и квалитет воде за рекреацију. **Квалитет воде за рекреацију** (река Сава и језеро Борковац-Рума у сезони купања) у 2017. години испитано је у укупно 56 узорка, како на хемијску тако и на микробиолошку исправност и ниједан узорак није био хемијски и микробиолошки неисправан.

ДИСПОЗИЦИЈА ОТПАДНИХ МАТЕРИЈА

На подручју Сремског округа од 88 објеката од ширег хигијенско-епидемиолошког значаја (бензинске пумпе, аутобуске и железничке станице, као и пијаце) извршен је надзор у 8 објеката, и то у општини Шид. У граду Сремска Митровица извршено је 12 надзора градске депоније смећа. Сремски округ од 7 општина има само једну Регионалну депонију на локацији града Сремска Митровица и то заједничку са општином Шабац. Депонија има статус еколошко - санитарна јер ради по свим еколошким принципима. То значи да постоји контролисано насипање и прекривање смећа, слој по слој и да је уграђен систем одвођења отпадних и процедурних вода из депоније. Остале градске депоније (Инђија, Шид, Рума, Ириг, Стара Пазова и Пећинци)

имају своје централно место одлагања отпада које је нехигијенско и са делимичним насипањем тј. прекривањем смећа.

Сеоске депоније смећа-Коначна диспозиција чврстих отпадних материја из сеоских насеља обавља се организовано. Јавно комунална предузећа сваке општине задужена су за одношење смећа из сеоских насеља. Јавно комунално предузеће Сремска Митровица планираном динамиком у току недеље са типским возилима реализује сакупљање и одвожење чврстих отпадних материја на депоније смећа. Комуналне радне организације других општина у свим насељима располажу са типским возилима за сакупљање и одвожење чврстих отпадних материја на депоније смећа. Такође утврђеном динамиком једном недељно се сакупља и одвози смеће ван села. Иако је на територији целог округа организовано и контролисано одношење смећа, ипак постоје у насељима и дивља сметлишта, ван села, најчешће поред локалних путева и мањих водних канала. Ова неконтролисана сметлишта са аспекта угрожавања квалитета животне средине представљају перманентну опасност за загађење животне средине (земљишта, воде, ваздуха).

Диспозиција течних отпадних материја - у Сремском округу од укупно 108 насеља, пречишћавање индустријских отпадних вода врши се у 15 (13,88%), а санитарних у 14 (12,96%) насеља. Диспозиција отпадних вода путем канализације обавља се у 10 (9,25%), а путем септичких јама у 98 насеља (90,74%).

ХИГИЈЕНА ИСХРАНЕ

У посматраном периоду Центар за хигијену и хуману екологију, значајан део својих активности посветио је хигијенско-санитарном надзору у објектима за колективну исхрану. Ради сагледавања здравствене безбедности хране узорковано је 25 узорака из ових објеката, од чега је један био бактериолошки неисправан или укупно 4%. У циљу контроле одржавања хигијене у објектима колективне исхране и евентуалне бактериолошке контаминације, у посматраном периоду узимани су брисеви са руку радника који раде са храном, радних површина, прибора и посуђа. Укупно је на подручју Сремског управног округа у објектима овог типа узето 861 узорак брисева, од чега је 10 или 1,12 % показивало бактериолошку контаминацију.

У саветовалиште за правилну исхрану, обратило се у 2017. години за израду дијететског програма исхране 40 пацијената, по савету лекара, од тога већи број је био са проблемом гојазности и других хроничних незаразних болести.

ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

На подручју Сремског округа мониторинг квалитета ваздуха спроводио се у општини Стара Пазова, и то на два мерна места, у периоду од шест месеци, као и у граду Сремска Митровица на три мерна места у периоду од 10 месеци и 17 дана. Испитивање квалитета ваздуха вршено је у односу на следеће параметре: Стара Пазова – сумпордиоксид, азотдиоксид и чађ, а Град Сремска Митровица – сумпордиоксид, азотдиоксид, чађ и ПМ10. Резултати мониторинга су следећи: у општини Стара Пазова једно мерно место било је у насељу Стара Пазова у индустријској зони, а друго у

насељу Голубинци у стамбеној зони. Што се тиче квалитета ваздуха у односу на сумпордиоксид, азотдиоксид и чађ, нису забележена ни појединачна ни дневна прекорачења ГВ и ТВ (граничне и толерантне вредности). У стамбеној и индустријској зони, вредности сумпордиоксида у току године нису прешле граничну вредност. У стамбеној и индустријској зони, вредности чађи у току године нису прешле граничну вредност. У стамбеној и индустријској зони, вредности азотдиоксид у току године нису прешле граничну вредност. С обзиром на утврђене резултате може се констатовати да је квалитет ваздуха у општини Стара Пазова добар. У граду Сремска Митровица у оквиру мониторинга контроле квалитета ваздуха узоркован је ваздух на три мерна места: у индустријској зони у околини фирме METAL FER STEEL MELL, и у две стамбене зоне у околини Завода за јавно здравље Сремска Митровица и у околини средње школе „9. Мај„. Што се тиче квалитета ваздуха у односу на сумпордиоксид, азотдиоксид, чађ и ПМ10 забележена су појединачна, дневна прекорачења ГВ и ТВ (граничне и толерантне вредности). Средње годишње вредности испитиваних параметара не прелазе Уредбом дозвољене вредности, осим суспендованих честица ПМ10 које прелазе средњу годишњу вредност, али се може констатовати да је квалитет ваздуха у односу на ове параметре добар. Појединачне дневне концентрације суспендованих честица ПМ10 током 2017. године достизале су вредност од 3 до 181 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. У току године евидентирано је 78 дана са појединачним концентрацијама суспендованих честица ПМ10 преко дозвољене граничне вредности за један дан и 33 дана са појединачним концентрацијама суспендованих честица ПМ10 преко дозвољене толерантне вредности за један дан. У стамбеној и индустријској зони, вредности сумпордиоксида три дана у години прелазиле су граничну вредност. У стамбеној и индустријској зони, вредности чађи четири дана у години прелазиле су граничну вредност. У стамбеној и индустријској зони, вредности азотдиоксида седам дана у години прелазиле су граничну вредност. Због великог броја дана преко дозвољене граничне и толерантне вредности средња годишња вредност суспендованих честица ПМ10 прелазе Уредбом дозвољену вредност. Анализом резултата праћења концентрација суспендованих честица ПМ10, закључујемо да су прекорачења знатно већа у зимским месецима, и претпоставља се да је узрок томе дифузно загађење из индивидуалних ложишта и индустријских димњака.

Праћење мониторинга мерења **буке** реализовано је у општини Стара Пазова и трајало је од јуна 2017. до децембра 2017. године. У току ових шест месеци мерење нивоа буке вршено је на 10 мерних места које је одредила општина Стара Пазова.

Резултати мерења показују да на 4 мерна места (Стара Пазова центар, Крњешевци - код петље, Нови Бановци - угао Светосавске и Бурженове и Белегиш - Петринци) ниво буке углавном прелази граничне вредности за те зоне, на 2 мерна места ниво буке је повећан ако су активности на војном аеродрому повећане као и пролазак возова железничком пругом, јер се та 2 мерна места налазе поред војног аеродрома Батајница и железничке пруге у Старој Пазови. На остала 4 мерна места (Војка – центар, Гајића бара, стадион Јединство и Нова Пазова, угао улица Цвије Кукоља, II индустријске и V индустријске улице) ниво буке углавном не прелази граничне вредности.

Промоција здравља и здравствено васпитање

Промоција здравља подразумева процес оспособљавања људи да повећају контролу над својим здрављем, да га унапреде, комбинацијом здравственог васпитања и других организационих, политичких и економских програма формираних тако да потпомогну промене у понашању и животној средини који воде ка здрављу. Промоција здравља није задатак само здравственог сектора и здравствених радника, они имају улогу иницијатора, али је потребно укључивање и свих других сектора пољопривреде, индустрије, трговине, образовања... С тога је програм промоције здравља на територији Сремског округа реализован у сарадњи са низом партнерских организација и институција.

Здравствено-промотивне кампање из Календара јавног здравља

У оквиру програма од Општег интереса Министарства здравља спроводи се 10 националних кампања за промоцију здравља: Национални дан без дуванског дима, Национални месец борбе против рака, Светски дан вода, Светски дан здравља, Недеља здравља уста и зуба, Светски дан без дуванског дима, Светска недеља подршке дојењу, Светски дан срца, Октобар месец правилне исхране, Светски дан борбе против HIV/AIDS. Поред тога обележавају се и други значајни датуми из Календара јавног здравља у складу са сликом здравља становништва и потребама локалних заједница. У 2017. години, у Сремском округу, спроведено је укупно 26 кампања које су предвиђене Календаром јавног здравља, а које су имале за циљ подизање нивоа свести и информисање заједнице о одређеним здравственим проблемима, мотивацију и утицај на промену понашања и стицање вештина, унапређење развоја партнерства. У оквиру свих обележавања, организована су: предавања, трибине, базари здравља, стручни састанци, конференције за медије, новински чланци, гостовања релевантних стручњака, припремљена су и дистрибуирана здравствено васпитна средства и едукативни материјал. На основу подељеног материјала, процењено је, да је приликом обележавања свих активности, обухваћено око 27.305 људи.

Израда и дистрибуција здравствено васпитних средстава

У 2017. години, материјал који се користио за обележавање значајних датума, добијен је од стране референтне установе „др Милан Јовановић Батут“, и то 5.455 примерка, а исти је достављен свим здравственим установама као и свим партнерима на терену. Завод за јавно здравље Сремска Митровица додатно је штампао још 4.586 примерака свих здравствено васпитних средстава. Домови здравља Сремског округа, за потребе обележавања датума и спровођења активности из области промоције здравља, израдили су око 8.350 примерака промотивног материјала. Материјал је подељен у складу са активностима целокупном становништву, деци у предшколским установама, ђацима у основним и средњим школама, наставницима, васпитачима, професорима...

ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ
ул. Стари шор 47, 22000 Сремска Митровица

e-mail: info@zdravlje-sm.org.rs
web: www.zdravlje-sm.org.rs

Тел: 022/610-511

Тел/Факс: 022/636-509

Жиро рачун: 840-209667-75

Едукација едукатора и становништва за промоцију здравља

На подручју Сремског округа у 2017. години, према подацима са којима располаже Завод за јавно здравље Сремска Митровица, а добијених од здравствених установа, организована су предавања на 55 различитих тема за становништво, а процена је да је обухваћено око 38.730 грађана. Када су у питању образовне институције ситуација је следећа: у предшколским установама обухваћено је око 7.288 предшколске деце, затим у основним школама око 11.787, а у средњим школама процена је да је обухваћено око 6.240 ђака. Број одржаних едукација едукатора у Сремском округу је 63, од чега је Завод за јавно здравље Сремска Митровица у 2017. години спровео 40 едукација едукатора којима је обухваћен 961 учесник. Укупан број учесника на округу који је прошао обуку едукације едукатора је 1.077.

Континуирани рад са медијима

У Сремском округу постоји 3 ТВ станице, 7 радио станица и 5 новинских медија. У 2017. години, на подручју Срема, реализовано је много активности и било је доста медијских садржаја који су повезани са промоцијом здравља, и то: 195 ТВ прилога, 182 радио оглашавања, 139 новинских чланака и 29 конференција за новинаре. На сајтовима установа, објављено је 83 корисних и значајних информација, од чега је 62 на сајту Завода за јавно здравље. Завод за јавно здравље Сремска Митровица у сарадњи са референтним институцијама, организовао је 3 конкурса за ликовне и литерарне радове, поводом обележавања значајних датума из Календара јавног здравља (здрава исхрана-Октобар месец правилне исхране, обележавања Недеље здравља уста и зуба и Обележавање недеље дојења). Било је укупно 529 радова, од чега 479 ликовних и 50 литерарних радова. Освојене су чак 4 награде на Републичком нивоу такмичења на ове теме.

ЗАКЉУЧЦИ:

1. Демографске карактеристике- уочава се пад броја становника, у односу на 2015. годину, а то је према процена становника Институт за јавно здравље Србије- Батут.
2. Стопа наталитета је ниска, а стопа морталитета је висока. Као последица већег броја умрлих од рођених долази до негативног природног прираштаја.
3. Изражено је старење становника, а на то указује и процентуално учешће особа старих 65 и више година у укупном броју становништву, што утиче и на здравствену слику становништва.
4. Водећи узроци смртности одраслог становништва у 2017. години су: на првом месту болести крвотока, затим малигне болести- тумори, а на трећем месту је група болести жлезда са унутрашњим лучењем, исхране и метаболизма. У најзначајније узроке ванболничког морбидитета спадају масовне незаразне болести (МНБ) и то: болести система за дисање, кардиоваскуларне болести, а код радно активног становништва и болести мишићно-коштаног система и везивног ткива. У ванболничком морбидитету деце предшколског и школског узраста водећа група болести су у предшколском узрасту болести система за дисање, а у школском фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здравственом службом, а у морбидитету жена посебно место заузимају поред фактора који утичу на здравствено стање и контакт са здравственом службом, и болести мокраћно полног система, трудноћа, рађање и бабиње и тумори. Већи број оболелих од малигнух и ендокриних обољења може се једним мањим делом образложити неадекватним евидентирањем већ оболелих лица у 2016. години од ових обољења, у Е-картону.
5. Вакцинални обухват према извештају епидемиолошке службе (горе наведене вакцине) је незадовољавајући.
6. Није било хидричних епидемија у 2017. години. За одређена одступања приликом испитивања, дате су мере препоруке.
7. Уочено је, да јако мали број општина врши мерење квалитета ваздуха и мерење буке у сарадњи са Заводом за јавно здравље Сремска Митровица.
8. И поред тешке ситуације, мигрантске кризе, током 2017. године, није дошло до нарушавања слике здравственог стања становништва округа, у смислу обољевања од заразних болести и појаве епидемија, што је одраз квалитетног и стручног рада Завода за јавно здравље Сремска Митровица и свих релевантних партнера у оваквим ситуацијама. Све то указује на адекватно функционисање здравственог система на територији Сремског округа.

ПРИОРИТЕТИ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ ЗДРАВЉА СТАНОВНИШТВА

1. Неповољно демографско кретање становништва захтева дефинисање и спровођење мера и активности у циљу повећања наталитета.
2. Најзначајнији фактори који доприносе настанку масовних незаразних болести (МНБ) су ризична понашања (неправилна исхрана и са њом повезана гојазност, повишене масноће у крви, повишен шећер у крви, смањена физичка активност, пушење, злоупотреба алкохола...). Сви ови фактори могу се ставити под контролу интензивирањем промотивно-превентивних мера и активности. Такође се морају назначити јасни задаци за спровођење стратегија са нагласком на мултисекторску сарадњу.
3. Успостављени су регистри за акутни коронарни синдром, шећерну болест и малигне болести. Да би се добро проценио број оболелих и умрлих на бази ових података и регистара потребна је боља и квалитетнија регистрација оболелих од ових болести и евентуално увођење регистара за остале хроничне незаразне болести. Потребна је адекватна, боља и ажурнија достава података од стране здравствених установа Сремског округа у Завод за јавно здравље Сремска Митровица.
4. Стратегије и програме промоције здравља треба прилагодити локалним потребама и могућностима, водећи рачуна о различитим друштвеним, културним и економским факторима. Промоција здравља кроз мултисекторску сарадњу помаже развој и појединца и друштва тако што обезбеђује адекватне информације, као и образовање у области здравља.
5. Имплементирати програме превенције најучесталијих обољења, посебно кардиоваскуларних болести и малигну неоплазми, као водећих узрока смрти становништва. Спровести све активности предвиђене скринингом на одређене болести, а у које су у здравствене установе нашег округа укључене (рак грлића материце, дојке и колоректалног карцинома).
6. Побољшати квалитет података морталитетне статистике, едукацијом свих који учествују у процесу шифрирања узрока смрти, те побољшати сарадњу између институција које учествују у процесу прикупљања и обраде ових података.
7. Потребно је повећати вакцинални обухват- едукација целокупног становништва о значају вакцина у циљу спречавања настанка одређених болести.
8. Добијени микробиолошки параметри који су неодговарајући у одређеним узорцима воде, указују на евентуалне пропусте у систему дистрибуције воде, што је могуће решити на терену, а по добијању резултата (испирањем мреже, хлорисањем). За све неисправне узорке дато је у стручном мишљењу лекара специјалисте хигијене предлог мера за превазилажење проблема.
9. Препорука је да се мерење квалитета ваздуха и мерење буке настави, да се прошири сарадња осталих општина са Заводом за јавно здравље Сремска Митровица, уколико је то могуће обзиром на присуство других институција/приватни сектор/ како би се могла сачинити шира анализа на вишегодишњем нивоу и указати на штетности по здравље становништва.

ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ
ул. Стари шор 47, 22000 Сремска Митровица

e-mail: info@zdravlje-sm.org.rs
web: www.zdravlje-sm.org.rs

Тел:022/610-511 Тел/Факс:022/636-509

Жиро рачун: 840-209667-75

10. Стално спровођење активности усмерене на унапређењу здравствено-информационог система, као основа за унапређење система мониторинга и евалуације / умрежавање здравствених установа.
11. Сарадња и укључивање медија могу се искористити за пропагирање здравог начина живота. С тога треба све више интензивирати сарадњу са медијима.
12. Када је у питању коришћење здравствене заштите, потребно је повећати одзив становништва на систематске прегледе као значајне мере у откривању болести и поремећаја здравља свих добних група становништва и то: интензивирањем превентивног рада свих изабраних лекара, спровођењем различитих едукација, предавања, укључивањем средстава јавног информисања...
13. Све активности потребно је реализовати тимским радом, мултисекторском сарадњом и мултидисциплинарним приступом. Развијати партнерске односе са свим сегментима у друштву (радне организације, локална заједница, социјална заштита, невладине организације, средства информисања, систем образовања...)